

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Na kaj se mora paziti pri pokladanji klaje spomladi?

Kakor hitro spomladi trava nekoliko odraste, začne se že semtertje od dneva do dneva kositi in živini podajati namesto suhe klaje, katero je po zimi vživala. Ako se pa ta izprememba hitro zgodi, živali zbole večkrat zaradi prebavanja in po tej bolezni ne dajo nekaj časa navadno mero mleka, ali pa se celo še kaka hujša bolezen iz tega razvije! Marsikak živinorejec si je s tako neprevidnostjo že mnogo škodoval, a bolezen je pripisoval vse drugim okolnostim, le nje pravega vzroka ni pogodil.

Kdor ima kak pašnik ali travnik, stori najbolje, da dan na dan nekoliko trave odkosi in frišno ali svežo pomeša med rézanico; še bolje pa je, ako jo s slamo ali s senom vred razreže. Sprva naj se primeša le malo zelene trave, potem pa od dne do dne zmerom več, dokler se želodec živine ne privadi in se jej more pokladati le frišna

ali sveža trava sama, Vsaj 14 dni je treba suho in frišno travo mešati. Trava naj se nakosi ob gorkih dnevih najbolje zjutraj ali pa zvečer. Ohrani se potem dalj časa svežo in zato jo živina raje je, nego če je že zvenela. Trava se vozi navadno na vozeh za jeden dan skupaj. Doma se mora trava razložiti v senčnat kraj in ne preveč na debelo, ker se sicer zgrije in je živina noče več rada jesti ali jo pa celo napihuje. Ob deževnih dnevih pa je najbolje, da se trava nekaj časa pusti na vozu ležati, da se odteče, in šele potem se razmeče na svoje mesto.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

18. t. m. se bo vršila volitev novega dunajskega župana. Izvoljen bo brez dvoma zopet dr Lueger. Bo-li potrjen, to je drugo vprašanje. Nekateri upajo, da se bo Badeni sedaj udal, drugi pa pričakujejo, da bo mestni odbor zopet razpuščen in jeseni nove občinske volitve. Židje sku-

morajo pač biti angelji, ako pridejo v človeške podobnosti na zemljo.

„Bodite kdor koli“ odgovori starka ne da bi se dala kaj motiti, „idite dalje; ta hiša ni gostilna.“

„V imenu Boga Abrahamovega, Izakovega in Jakopovega, odprite nam!“ se zvonko razlegne prejšnji glas.

Sedaj je vstala starka: „Gorjé potniku, ki tu notri stopi!“ Tako je govorila, ko je odpirala vrata. Vendar jo pogled na veličastno ženo tako presune, da kar za korak nazaj stopi. Pred njo je, dasi tega ne vé, sveta družina, bežeča v Egipt. Mileje govori: „Ko Vas uslišim, Vas pahnem v pogubo; jaz sem žena razupitega roparja, ako se on vrne, ne uidete smrti.“

Med tem je vrata odprla. Jožef, privezavši osla, stopi v koč z Marijo in božjim detetom.

Gospodinja vrže nekoliko suhljadi na ogenj, ki vzplapola v tako ljubkem plamenu, da je borna koč naenkrat nekako čudovito razsvetljena. Dete v zibelji, pozabivši svoje trpljenje, se smehlja Jezuščeku.

PODLISTEK.

Legenda o desnem razbojniku.

I.

Noč je bila črna, ni je bilo zvezdice na nebu. V puščavi Sur med Arabijo in Egiptom je razgrajal grozen vihar, bati se je bilo, da kar odnese kočico, ki je daleč od ljudskih bivališč samevala v pustej planjavi. V tej hišici je bivala postarna ženica z nagrbnčenim osornim obrazom ter se grela ob ognjišču, pogledovaje na zibelko, v kojoj je bilo bolno dete.

Pa kedo prihaja v tem groznem viharju z lučjo proti koči, v viharju, ki je strašan celo za divjo zver?

Prišli so do bivališča. „Odprite za božjo voljo, odprite! Prenočite mojega soproga in moje dete!“

Tako se je glasilo milo iz ust utrujene mlade žene, ki je bila sicer jako preprosto oblečena, ali videti vendar le čudovito mila in veličastna. Takovi

šajo na vsak način preprečiti, da dunajskega županskega stola ne zasede kak mož krščansko-socijalne stranke, najmanj pa Lueger, pred katerim imajo velik strah. — Čeprav pa vlada potrdi Luegerja kot župana, vendar njegova služba ne bo prijetna, ker antiliberalna stranka na Dunaji se je razcepila v dva dela; v krščansko-socijalno in nemško-nacijonalno ločino. Nemški nacijonalci, katerih je veliko, se od pravih liberalcev ne razločujejo v drugem, nego po strastnem sovraštvu do židov; v ostalem pa stoji njih krščanstvo na jako slabih nogah. Pred vsem pa imajo to napako, da o narodni enakopravnosti nočejo ničesar slišati, temveč hočejo le nemštvu vse podjarmiti. Pravi krščansko-socijalni del Luegerjeve stranke pa hoče podreti židovsko nadvlado in moč ter po krščanskih načelih pomagati delavskemu stanu in sploh zboljšati sedanje žalostne socijalne ali družabne razmere. Ker židoyski liberalci spoznavajo, da je njih moč potrta, skušajo nemške nacijonalce za-se pridobiti. A le-ti zavračajo odločno priliznjeno prijateljstvo židov, s katerimi nočejo nič skupnega imeti, najmanj pa v gospodarskih stvareh. Če Lueger res postane dunajski župan, vladal bo težko s tako različnimi možmi, katere bo imel okoli sebe.

Pogodba z Ogersko se še ni sklenila in se najbrže še ne bo v kratkem, ker se Mažarji nikakor nočejo udati pravičnim zahtevam, katere stavi avstrijska državna polovica. Kakor se čuje, sklenila se bo pogodba provizorično le za jedno leto in šele potem za nadalje. Mažarji namreč upajo, da bo nov državni zbor, ki se med tem letom snide, raje odjenjal njim v korist; a se

„Ne vem, od kod ste“, odvrne na to starka, „ali od kar ste pod našo streho, mi je nekako tako dobro pri srcu, in moj deček je z menoj vred srečen.“

II.

Tema zunaj je postala še bolj črna, vihar ne neha besneti. Pa čuj, nekdo zopet trka. „Žena, odpri! hitro!“ Tako kriči zapovedujoč osoren možk glas. Prestrašena se zgane klicana. „Bog pomagaj! To je moj mož. Kam naj Vas skrijem?“ Med tem vstane Marija, dá jej Jezusa ter gre roparju odpret.

Ropar vstopi od dežja premočen ter obložen z naropanimi rečmi. Zagledavši Marijo, ježno pogleda svojo ženo, kakor bi hotel reči: od kod pa ti nepovabljeni gosti?

„Ubogi popotniki!“ mu razlaga žena, „katere je ujel vihar. Sprejela sem jih ter mislim, da nam bodo srečo prinesli.“

(Konec prihodnjič.)

zelo motijo, ker brez dvoma bo novi zbor še mnogo odločneje zastopal domače avstrijske koristi, nego jih brani in varuje dosedanji.

Volilna preosnova se bo, kakor se kaže, vendar-le v kratkem izvršila. Dobro je da ni prodril predlog grofa Badenija, da bi bili posli, zlasti kmečki hlapci, izključeni od voline pravice. Badeni se je udal, ko se je baron Dipauli tako odločno potegnil za volilno pravico poslov. Badeni presoja najbrže razmere cele Avstrije po galiških razmerah in zato ne ve, da v alpskih deželah kmečki hlapci drže s svojimi gospodarji in bodo večinoma tako volili, kakor uni.

Socijalni demokrati so imeli o veliki noči shod v Pragi, katerega se je udeležilo okoli 150 odposlancev z raznih krajev. Kdor pozna te vrste ljudi, ugane lahko, kaj in kako se je govorilo na shodu. Po njih mislih bo delavski stan in sploh človeštvo takrat rešeno, kadar bo vera s sveta spravljena. Čudni, osodepolni nazori! Poročevalec je na tem shodu poročal, kako je socijalno-demokratska stranka v Avstriji razširjena in organizovana. Ima 14 nemških, 13 čeških in 3 poljske okrožne organizacije. Nemške organizacije so razdeljene zopet v 110 okrajnih organizacij; med te se prištevajo najbrže tudi slovenski socijalni demokrati. Njih moč silovito raste. L. 1894. je imela ta stranka 21 političnih časnikov, sedaj jih ima že 28; pred par leti so se tiskali v 72.000 izvodih, sedaj pa že v 95.000 izvodih. Imajo tudi jeden dnevnik na Dunaju. Poleg tega so imeli 29 strokovnih listov v 95.000 izvodih. Primeroma v isti meri je razširjen socijalizem med Čehi. Tudi med Slovenci se razširja zlasti med delavci, ki rajši verujejo dobro plačanim govornikom, ki trosijo svoje zmote in brezverske nauke po slovenski zemlji, nego pa pametnim domačim možem. Zalostno je najbolj to, da naši liberalci z veseljem zagovarjajo in negujejo socijalistično gibanje med našim narodom. Iz tega se vidi, da naši absolutno narodni liberalci niso v srcu narodnjaki, temveč le na jeziku, ker njih varovanci socijalni demokrati naravnost trdijo, da njim je narodnost deveta briga. Kmalu bo naša slovenska liberalna stranka še slabejša, nego je takozvana „madžaronska“ stranka na Hrvaškem.

Kaj je novega po širokem svetu?

Nemci se kaj radi bahajo, da so „kulturo-nosci“ ali da razširjajo omiko po svetu. Pred nekaj leti so šli nekateri tudi v Afriko razširjati svojo omiko. A kakšna je ta omika, pokazalo se je nedavno. Črni afrikanski divjaki, ki skušajo trinoško drzovitost in nesramnost teh „kulturo-noscev“, pač lahko pravijo: „Mi divjaki smo vendar-le še boljši ljudje, nego so ti!“ Nekateri izmed uradnikov nemške naselbine v Afriki, n. pr.

Peters, Leist, Wehlau, so sedaj v preiskavi. Grozne reči so že prišle na dan. Illadnokrvni uboji in umori zamorcev se morajo imenovati še nedolžni čini v primeri z drugimi nečloveškimi hudodelstvi. Zalostno znamenje pa je to, da nekateri izmed teh nečloveških naselbinskih uradnikov za mnoge uboje niso bili z drugim kaznovani, nego da so bili prestavljeni na druga mesta. Tako postopanje mora omajati zaupanje podložnikov. Pač žalostno bi bilo s prosveto narodov na svetu, ko bi katoliški misijonarji z divjaki tako počeli, kakor počenjajo nemški uradniki! Ravno ti, ki se bahajo s svojo omiko, pokončujejo med divjimi narodi s svojim trinoštvom in s surovostjo to, kar so katoliški misijonarji med njimi lepega in blazega vcepili. Taki so uspehi omike brez Boga!

Nemški cesar je bil te dni na Laškem. Spremljal ga je tudi njegov brat Henrik s soprogo. V Neapolju se je cesar dolgo časa pogovarjal s tamošnjim nadškofom kardinalom Sanfelice. Princ Henrik pa je obiskal papeža v Rimu. Med papežem in nemškim cesarjem so najboljše razmere, kar je v prid katoliški cerkvi na Nemškem.

Lahi, popolnoma potolčeni po Abesincih, sklepajo mir s kraljem Menelikom. Pogodba pa bo za Lahe huda. Ne le, da bodo morali plačati ogromno svoto zmagalcu, temveč bodo morali tudi opustiti pokroviteljstvo čez Abesinijo in provincijo Tigre popolno zapustiti. Ministerski predsednik Rudini pa je tirjal na posodo iz nova celih 140 milijonov lir za pokritje vojnih troškov in za druge potrebščine. Kje naj vzame ubogo laško ljudstvo tako velikansko svoto denarja? Saj šteje Italija 200.000 prebivalcev, ki nimajo niti zadostnega človeškega stanovanja. V 1700 občinah pa prebivajo večinoma take družine, ki skoro ne uživajo družega, nego kruh iz polentne in kostanjeve moke. Beda v Italiji je nepopisna, pa se le še vedno nakladajo novi davki, nova bremena. Kam bo to prišlo? Razven tega je v zadnjih tednih na tisoče mladih Lahov izkrvavelo na yročih afrikanskih tleh. Kdo ne vidi v vseh teh nezgodah prst božji, ki tepe božjeropno laško vlado?

Bolgarski knez, odpadnik od svoje vere, se pogreza čim dalje globlje. Sedaj hodi okoli kakor kak ponižen sluga roke poljubovat svojim gospodom. Bil je že pri sultanu v Carjem gradu in pri razkolnem patrijarhu. Sedaj se je podal v Petrograd ruskemu botru se zahvalit in morda ga prosit, da bo tudi njemu birmo zavezal, kadar se bo še on dal „prekrstiti“. Potem pojde v Pariz in odtod na Dunaj. Revež je mislil, da bo „svoboden gospod“ postal, ako žrtvuje svojega sinčka Borisa. Sedaj pa lahko spozna in čuti, da je uprav s tem postal vseh sluga. In nazadnje pa se mu bo še najbrže pripetilo, da ga bodo kot ponižnega služabnika odstavili od vlade. Da se prikupi ruskemu

carju, moral bo v Bolgarijo sprejeti vse izgnance, ki pa so njegovi osebni neprijatelji; vvrstiti jih bo moral celo v svojo armado. To gotovo ne bo dobro za-nj. Razven tega bodo Bolgari v cerkvenem oziru zopet prišli v odvisnost od Rusije. S tem pa knez Ferdinand prav gotovo ne bo ustregel Bolgarom, ki želé neodvisnost od Rusije varovati. On si je pač mislil, da si je z Borisovim prekrstom z rožicami postlal, a nazadnje bo spoznal, da se je v trnje vlegel.

Na **Turškem** se poboji še vedno nadaljujejo. Na tisoče Armencev je bilo pomorjenih v zadnjih mesecih, mnogo jih je tudi zatajilo svojo vero in se pomohamedanilo, a evropske vlade se ne brigajo za to. Le navidezno so storile par korakov pri sultanu; sedaj je pa zopet vse tiho. Kri krščanska pa se še vedno pretaka. Čuje se celo, da bo sultan prepodil iz Turčije vse krščanske misijonarje. Turška krvoločnost ne omaga.

Iz **Rusije** se malokdaj kaj zve o katoličanih, ker so vjeti kakor ptič v kletki. Sedaj so razkolniki prišli tako daleč, da so jeli podirati ob cestah križe, katere so katoličani postavili. Mnogo so jih že izruvali in razbili na kosce, čeprav so bili železni. Navadno izvršujejo taka bogoskrunstva ruski policaji. V nekem kraju pa so prisilili k temu razkolne kmete. Ko so jih pripeljali pred križ in jim veleli križ izruvati in razdrobiti, so se kmetje odkrili in pokrižali ter se ustavljali storiti ta bogoskrunski zločin. Se le, ko so jih policaji oklofutali, izvršili so, kar se je od njih tirjalo.

Piše se nam:

Iz **Novega mesta**. — Že zadnje „Novice“ so na kratko poročale o misijonu, ki se je obhajal v našem mestu v 400 letni spomin, odkar so bili prvi kanoniki vmeščeni v tukajšnji kapitelj. Vodili so ga častiti oo. jezuitje Fr. Doljak, Jakob Vrhovec in Rudolf Sendifelder. Začela se je pobožnost na večer 24. marca s tem, da so mil. g. prošt pojasnili, kaj jih je naklonilo, da so misijon priredili; potem so izročili duhovno vodstvo za te dni v roke misijonarjev. Sklep se je vršil veliko sredo (1. aprila) dopoldne. Vsak dan so bile po tri slovenske pridige, le cvetno nedeljo so bile samo dve; zvečer ob 6. pa je bila vsak dan nemška pridiga. Udeležba je bila ogromna in iz domače fare in iz sosednih farâ. Tudi k nemškim pridigam je prihajalo vsak dan obilno poslušalcev iz omikanih krogov; nemški govornik je imel poseben govornišk talent, da je takoj pri svojem prvem nastopu za-se pridobil srca vseh. Spovedovalo je v kapitelju vedno po 11 spovednikov, pa tudi v samostanu jih je mnogo spoved opravilo. Obhajanih je bilo skupno v teh dneh nad 4000 vernikov. Najprej so imeli nauk in spoved dijaki, potem žene, možje, mladeniči in slednjič dekleta vsak po jeden dan. Zadnji dan je bil še vsem odmenjen. Da so besede misijonarjev padale na rodovitna tla, pričale so mnoge solze, ki so se pretočile v tistih dneh. Zlasti zadnji slovesni govor je do cela presunil srca

vseh poslušalcev. Bog, ki je v misijonskih dneh podelil tako obilen blagoslov, naj dodeli, da se sklepi misijonski izpremené v dejanja! Častitim očetom misijonarjem, katerih dva sta že prvi teden po veliki noči zopet misijon vodila v Doleh nad Litijo, poplačaj dobrotni Bog vse njih velike trude in žrtve v zveščanje duš!

Iz Črnomlja. — [Nesreča, slóvo.] 15. marca — 4. postno nedeljo se je dogodila tukaj velika nesreča. Talški župan Majerle iz Otovca je imel neko kupčijo in potem šel s svojimi prijatelji v krčmo Jan. Skubica. Že se je ura polunoči bližala, in začeli so se močje, vsi malo vinjeni, privzdigovati in kazati, kdo je močnejši. Eden prime župana, ga vzdigne ter pade ž njim tako nesrečno, da si je župan vlomil tilnik in malo pozneje nepreviden izdihnil svojo dušo. Pač bi bilo boljše svetke posvečevati in o pravem času domu k počitku iti.

Dva dni pozneje se je neki mož na Desincu opeknel, ko je mejo požigal. Moral je hitro previden biti, kajti umrl je kmalu potem za strašnimi opeklinami. Bog nas varuj take, posebno pa nagle in neprevidene smrti!

26. marca nas je zapustil občespoštovani okrožni zdravnik gospod dr. Pauser ter odpotoval na novo službo v Sandl na Gorenje Avstrijsko. Nastopil je tukaj svojo službo lansko leto, ko je prišel od c. kr. mornarice, kjer je bil fregatni zdravnik. Le malo časa je bival med nami, pa njegovo prijazno obnašanje, postrežljivost in spretnost mu je naklonila kmalo srca vsega občinstva, tako da ga bomo prav težko pogrešali. V politiko se ni mešal, vendar kakšnega mišljenja da je bil, priča to, da je lani, ko so liberalni kolovodje vprizorili shod, in se vsa tukajšnja liberalna tako imenovana inteligenca gnetla okoli njih, je on edini liberalnemu shodu očevidno obrnil hrbet in se rajši med shodom s svojo gospo soprogo sprehajal. Vredno je tudi, da se objavi, kako se je od nas poslovil. Ker se ni mogel od vseh osebno posloviti, zato je poslal na tukajšnji župni urad in menda tudi drugam pisanje z uljudno prošnjo, da bi blagovolili s prižnice njegovo slovilo ljudstvu oznaniti. Glasi se tako: „Dr. Karol Pauser, deželni okrožni zdravnik, zapusti v četrtek t. j. 26. marca t. l. Črnomelj in Kranjsko. Pri tej priliki si šteje v dolžnost, prebivalstvu za njemu izkazano zaupanje se najtopleje zahvaliti.“ Prepričal se je, da je ljudstvo, med katerim je živel in deloval, dobro, in da mu ni bilo nikdar težavno, bodisi revnemu kakor premožnemu, na enak način po svoji dobri vesti in vednosti vsak čas pomagati. Čut spolnjene dolžnosti in prepričanje, da se bo spomin nanj pri ljudeh, katerim je kedaj kaj pomagal, dalj časa ohranil, ga boče spremljevalo na njegovo novo službo. Želi prebivalstvu: Bog Vsemogočni naj jih obvaruje slehrne hude bolezni, ki bi otrokom očeta ali mater, starišem pa njih ponos — otroke ugrabiti mogla. S tem vzame slovo od ljubih, dobrih Belokranjcev, in jim kliče srčni in zadnji „z Bogom!“ — Tudi mi želimo gospodu doktorju zdravja in obilnosti blagoslova Božjega.

Iz Bučke. — Dné 15. marca t. l. popoldne po litanijah počastila sta našo župnijo gg. Pirc, tajnik kmetiške družbe, in dr. Romih, ter nas poučevala v svojih zanimivih govorih o vinoreji in živinoreji. Kdo ne vé, kako žalostne razmere so pri nas zadnja leta. Dokler smo pridelovali vsako leto toliko vina, da smo lahko plačevali davke in druge stroške tako rekoč brez velikega truda, opuščali smo lahko živinorejo in se ž njo pečali le toliko, da smo obdelovali

svoja polja. Sedaj pa, ko so naši vinogradi prazni in hrami zapuščeni in na pol podrti, ostali smo brez vsacih dohodkov, da še skoro davkov ne moremo plačevati. Zato pa nam je dr. Romih toplo priporočal, zopet resno poprijeti se vinoreje in opuščene vinograde zasajati z ameriškimi trtami, ter nas vspodbujal, prositi podpore, katere nam izvestno ne bodo odrekli.

Nato pa je začel g. Pirc pojasnjevati, kolikega pomena je zlasti sedaj za nas živinoreja. Ako hočemo imeti lepo govejo živino, skrbeti nam je pred vsem za dobre krave in dobre bike. Zato naj bi bila skrb občine, da si kmetovalci skupno kupijo bika dobrega plemena, potem bomo imeli gotovo tudi lepša teleta in boljšo živino. V drugi vrsti pa moramo paziti tudi na snago v naših hlevih, da ne bo živina blatna, kakor je bila pri nas navada do sedaj.

Živinoreja pa je velicega pomena tudi gledé na vinorejo, zakaj vinogradi ne morejo vspevati brez gnoja. Vsak vinograd se mora gnojiti s pravim gnojem, zlasti pa še oni, ki je zasajen z ameriškimi trtami.

Ker pa je za nas velicega pomena tudi svinoreja, priporočal je g. Pirc našim gospodinjam, naj redé zlasti svinje angleškega plemena, ki ni izbirčno v hrani ter hitro raste in se debeli.

Vsi poslušalci, katerih je bilo mnogo, poslušali so predavanje pazljivo in z živim zanimanjem, ter glasno odobraval nauke gospodov govornikov. Upamo, da bodo nauki, katere smo slišali, obrodili svoj sad, in izrekamo obema gospodoma najprisrčnejšo zahvalo za njiju trud in požrtvovalnost.

Domače vesti.

(Odlikovan) je bil g. Jožef Erker, nadučitelj v Stari Cerkvi na Kočevskem s srebrnim križcem za zasluge s krono. Služboval je na istem mestu 52 let; naslednik v tem poslu mu je njegov lastni sin.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu marcu 1896 je 106 strank vložilo 21.149 gld. 42½ kr., 46 strank vzdignilo 6.547 gld. 35 kr., se je toraj več vložilo 14.002 gld. 07½ kr.; 25 posojil se je izplačalo 13.920 gld., stanje vlog 238.281 gld. 07 kr.; denarni promet 54.129 gld. 73½ kr.

(V bolnišnici „Usmiljenih bratov“ v Kandiji) se je meseca sušca sprejelo 45 bolnikov, koncem svečana jih je ostalo 33, skupaj 75. Od teh je zapustilo tekom preteklega meseca bolnišnico ozdravljenih 32; bolezen olajšala se je desetim; umrli so trije, in sicer eden za ostarelostjo, eden za jetiko, in eden bil je že umirajoč pripeljan. — Oskrbovalnih dni se je nabralo tekom sušca 975. — Prostori bili so skorej vsak dan do zadnjega napolnjeni.

(Nesreča pri velikonočnem streljanju.) V Mokronogu izvrtavali so na veliko soboto trije fantje že več mesecev nabit topič. Ta se sproži in rani vse tri. Najhuje poškodovan se je 20letni mlinar Janez Lokar. Zdrobilo in raztrgalo mu je polovico dlanu in dva prsta. Zapeljali so ga takoj v bolnišnico „Usmiljenih bratov“ v Kandiji pri Novem mestu.

(Potres.) 14. t. m. ob 3 uri 39 minut zjutraj se je čutil v Novem mestu in okolici močan potres, ki je trajal dve sekundi. Stresla so se vrata in okna. Sunljaj je spremljevalo podzemeljsko gromenje. V Ljubljani ni bilo nič čutiti.

(V Loki pri Črnomlju) je našel g. šolski ravnatelj Šetina prazgodovinske grobe, katere bo te dni začel znani starinoslovec g. Jernej Pečnik preiskovati.

(Narodna čitalnica novomeška) imela bo občni zbor v soboto 25. aprila ob 8. uri zvečer. Na dnevnem redu je volitev novega odbora.

(Dolenjsko pevsko društvo) v Novem mestu priredi običajni pomladanski koncert v soboto dné 18. aprila t. l. v prostorih „Narodnega doma“ z jako zanimivim vspešnim. Po koncertu ples.

(Na smrt obsojen) je bil Pavel Ferme, ki je lani koncem novembra na kranjsko-štajerski meji pri Trojanah umoril štiri osebe.

(Kranjska hranilnica) je imela koncem 1. 1895. skupnega upravnega premoženja 37,286.092 gl. 13 kr., katero se je tekom preteklega leta povišalo za 914.895 gl. 70 kr. Čistega dobička je imela 236.066 gl. 70 kr. Za dobrodelne namene se je dovolilo 74.795 gl. 23 kr.

(V Vodica in na Črnučah) podirajo farne cerkve po potrebi poškodovane. Črnuška farna cerkev je stala le 15 let, pa bo zopet treba novo zidati.

(Občina Velike Lipljenje) pri Turjaku je izvolila častnim občanom župnika-zlatomašnika Antona Čibašek in gospo Josipino Hočevnar v Krškem.

(Premovanje konj) bo 1. septembra v Lescah, 2. sept. v Kranju, 3. sept. v Kamniku, 4. sept. na Vrhniki, 5. sept. v Ribnici, 12. sept. v Trebnjem, 14. sept. v Št. Jerneju.

(Velikanska procesija), obljubljena zaradi lanskega potresa se je vršila v Ljubljani velikonočno nedeljo popoldne. V vseh farnih cerkvah so se sešli verniki iz dotične fare in so šli potem skupno h kapelici Matere Božje blizu cerkve sv. Petra. Na tisoče ljudi se je udeležilo te pobožnosti, katero so vodili prevz. knezoškof sami. Pri kapelici so se pele lavretanske litanije in potem se je dal blagoslov z Najsvetejšim. Po litanijah se je vrnila vsaka procesija v svojo farno cerkev, kjer je bil še enkrat blagoslov in potem so se razšli.

(Nove Šmarnice), z naslovom „Marija Podoba Pravice“ so ravnokar izšle. Spisal jih je župnik Jožef Kerčon, v zahvalo, da mu je Bog dal dočakati zlato mašo, katero bo letos obhajal. Pisatelj nam opisuje Marijino življenje po nauku sv. pisma in po nekaterih razodetvah. Lepe Marijine zglede obrača na krščansko življenje in naše potrebe. Za vsak dan nam podaja lep zgled in nas uči srčno častiti Marijo. Knjiga se dobi v Katoliški Bukvarni v Ljubljani in tudi v J. Krajčevi bukvarni v Novem mestu. Cena jej je v pol usnju po 90 kr., v usnju po 1 gld., v usnju z zlato obrezo 1 gld. 20 kr. — Knjigo že ime pisateljevo najbolj priporoča.

(Zabavna knjižnica za slovensko mladino.) V. zvezek. Tudi ta mladinska knjižica je že dobro znana in priljubljena. Pričujejoči 5. zvezek priobčuje životopis učitelja-pesnika Freuensfelda (s sliko) in nekatere pesmice, basni in povesti. Knjižica stane 15 kr. in se naroča pri gosp. pisatelju Antonu Kosi-ju, učitelju v Središču. Prav toplo jo priporočamo.

(„Pomladni glasi.“) VI. zvezek. Knjižica, ki nosi ta naslov, je med Slovenci že prav dobro znana in priljubljena. Izdajejo te zvezke ljubljanski bogoslovci. Pričujejoči zvezek sta spisala samo dva gospoda, a vendar se po vsebini odlikuje do malega od vseh dosedanjih. V nevezani besedi popisuje g. E. Lampe jako zanimivo, a ob enem tudi poučno, svoje potovanje v Benetke in nazaj. Ta potopis bodo z velikim zanimanjem čitali ne le mladi, temveč i odrasli čitalci. G. M. Prelesnik je priobčil nekaj jako lepih

pesmic, med drugim dolenjsko povest „Slavna zmaga Gojnika vojnika“ v vezani besedi. Tudi ta spis bodo vsi z zanimanjem čitali, ker nam popisuje zgodbe iz dobe pokrščevanja Slovencev. Take pripovedne pesmi, kakor je ta, slovenska mladina doslej ni še imela. Knjigo krasi tudi osem lepih slik. Velja broširana 30 kr., vezana v pol platno 55 kr.; po pošti 5 kr. več. Dobiva se ta zvezek, kakor tudi prejšnji zvezki razven prvega, pri g. Evgenu Lampetu, bogoslovcu v Ljubljani in v nekaterih knjigarnah. Knjižica se sama dovolj priporoča. Upamo, da ta zvezek ni še zadnji „Pomladnih glasov“.

Razne vesti.

(Židovska tovarna na Dunaju) „bratje Kafka in Grünberger“ je falirala s 600.000 gld. Pa ni treba misliti, da tem židom slabo gre zaradi tega. Nasprotno, kedarkoli kak žid konkurz napove, vselej pri tem obogati.

*) (Katoliških rokodelskih društev) je skupno 974 v 243 hišah.

(V Pragi) sta vstopili v benediktinski samostan kot nuni hči kneza Alojzija Liechtensteina in hči grofa Rechberga. Ta samostan šteje sedaj dvanajst plemenitih nun iz najboljših rodov.

(Papež) je v preteklem letu razdelil med uboge 449.434 lir.

(Potres) se še vedno oglašja na raznih krajih. Meseca marca se je treslo močno v Ameriki v provinci Chile in v južni Italiji. V noči od velikonočne nedelje do ponedeljka, torej ravno v obletnici lanskega strašnega potresa, so čutili močan potres na Primorskem, zlasti okoli Kobarida.

Listnica uredništva.

Gosp. L. V. v P. Dopis smo pač prejeli, a ne priobčili, ker v tej obliki ni za javnost.

Poslano.*)

V „Rodoljubu“ št. 5. z dné 7. marca 1896 čita se v pravdi g. kaplana Janeza Pristova z županom Janezom Bohte, da je 12. priča, katera je v osebi Jakoba Ivec, nekdanjega župana naše občine izpovedala, da sumniči naji, namreč Štefana Stukelj iz Ručetne vasi št. 9. in Jakoba Jerman, vulgo Šusa, da preskrbljujeva članke v „Dol. Novice“, odnosno da jih prepisujeva. Dalje pravi naš nekdanji župan Jakob Ivec, da je njemu znano, da sva ravno midva v tistem času, ko je izšel v „Dol. Novicah“ dotični članek, prav mnogokrat hodila v župnišče skoro gotovo k Janezu Pristovu.

To je grda laž od našega nekdanjega župana, kateri je užival vsestransko zaupanje od nas občanov v naši občini. Zares žalostno, da smo se tako daleč motili nad tem človekom! — Midva sva pripravljena vsaki čas s prisego potrditi, da nisva ne poprej, ne pozneje, toliko manj taisti čas okoli farovža pohajala, ali pa našega kaplana Pristova obiskovala. Midva nisva nobenih dopisov preskrbljevala ali prepisovala, torej se nama jako čudno vidi, da se mora nekdanji župan Jakob Ivec tako daleč motiti in naji za take reči sumničiti.

*) Za dopise pod tem naslovom uredništvo ni odgovorno

Ker sva midva po tem sumničenju jako razžaljena, toraj zahtevava resno od Jakoba Ivec, da svojo zmoto javno v kakem slovenskem listu prekliče, ker drugače sva siljena proti njemu sodniško postopati.

Ručetna vas, dné 6. aprila 1896.

Štefan Stukelj, Jakob Jerman.

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem Mestu:

Dr. Martin Travnar, c. kr. pravdni namestnik 5 gld.; Slav. črnomaljska posojilnica 20 gld.; g. J. Kinsky 2 gld.; g. prof. H. Škopel 5 gld.; g. Jan. Zupančič, župnik 2 gld.; g. J. Gerdešič, predsednik c. kr. okrožn. sodišča mesečnino 2 gld.; drugi dobrotniki iz Novega mesta 30 gld. 75 kr.; gosp. drd. Vilko Maurer je nabral na Raki 12 gld. 50 kr. od sledečih darovalcev: gospe Alb. Šöner 2 gld., M. Vehovec 1 gld., M. Pfeifer 3 gld., Neimenovana 1 gld. in gospodje: Ivan Otoničar 1 gld., F. Lunder 1 gld., K. Riedl 1 gld., A. Hrastnik 50 kr., J. J. 2 gld.

Loterijske številke.

Gradec	4. aprila	5	2	63	77	37
Trst	11. "	5	59	76	66	73

Raznovrstna domača vina

kakor tudi najboljše vrste (98—1)

krompir (oneidovec)

ima na prodaj

grajščina v Bajnofu pri Novem mestu

(99—1)

„AVE!“

Sedemnajst Marijinih pesmi za mešan zbor, samospeve in spremljavo orgelj zložil Ignacij Hladnik op. 25. cena 70 kr. Pange lingua in štiri Himne za procesijo o presv. Rešnjem Telesu, za mešan zbor, op. 24. cena 30 kr., obedva zveska ob enem s poštnino 85 kr. Dobi se v Katoliški bukvarni v Ljubljani pri J. Kraju v Novem mestu ali pa pri skladatelju.

Dobro ohranjen glasovir (Stutzflügel)

je cenó na prodaj.

Več pové oskrbnništvo kopeli v Toplicah.

iz Semiča JANEZ DRGANC štev. 177

daje v najem novo kovačnico z vsim novim orodjem in sicer za 6 ali 10 let. Opravila je vedno za tri ljudi dosti.

Išče tudi za svojo prodajalno s špecerijskim blagom in usnjem za to sposobnega mladega človeka ali učenca.

(68—3)

„Hiša“

na prodaj v Kandiji št. 58. tik Novega mesta, obstoječa iz dveh sob kuhinje čumnate ali shrambe za jedila in zdolaj je obokana klet in hlev, poleg hiše je lep vrt, v obsegu meri 330 kvadrat sežnjev. Hiša je pri glavni cesti proti Zagrebu, katera je pripravna za gostilno in marsikateri drugi obrt. Hiša je zidana, popolnoma nova, ter z opeko krita. Proda se takoj po najnižji ceni. — Več se izve pri lastniku v Kandiji tik Novega mesta.

(101—1)

Na prodaj je zidana hiša z obokano kletjo, vrtom in zidanim svinjakom blizu cerkve na Dol. Straži. Več pove Martin Vidgaj, posestnik na Dolenji Straži št. 52.

Št. 1341.

Oklic.

IV $\frac{10}{96}$

C. kr. okrajno sodišče v Trebnjem daje na znanje, da se je na prošnjo Josipine Liszka, Marije Rozina, Florijana Skaberne, Avgusta Skaberne in Viktorije Skaberne kot matere ned. Franceta Skaberne-tovih otrok dovolila prostovoljna sodna dražba sledečih posestev:

- Vložna št. 4 kat. obč. Trebnje:
    - Stavbena parcela št. 4 s hišo št. 11 za izključno ceno 1400 gld.
    - Vrt parc. št. 15, s na tej parceli stoječim poslopjem za izključno ceno 650 „
  - Vlož. št. 106 kat. obč. sv. Štefan:
    - Travnik parc. št. 224 v površju 65 ar 96m² „pri šrangli“ za izključno ceno 200 gld.
    - Njiva parc. št. 244 s kozolcem za izključno ceno 200 gld.
  - Vlož. št. 107 kat. obč. sv. Štefan, obstoječa iz parc. št. 251 njiva za izključno ceno 150 gld.
  - Vlož. št. 108 kat. obč. sv. Štefan obstoječa iz parc. št. 928 travnik „pri brezji“ za izključno ceno 300 gld.
- ter se v to syrho odredi dan na

27. aprila 1896

ob 10. uri dopoldne pri tem sodišču soba št. 1. s pristavkom, da se imenovana posestva pod izključno ceno ne bodo oddala.

Dražbeni pogoji, vsled katerih mora vsak dražbenik pred ponudbo 10% varščine položiti, kakor zemljeknjižni izpisek ležita v tusodni registraturi na vpogled.

C. kr. okrajno sodišče v Trebnjem,

dné 7. aprila 1896.

(95)

Št. 1342.

Oklic.

IV $\frac{10}{96}$

C. kr. okrajno sodišče v Trebnjem daje na znanje, da se je na prošnjo Josefine Liszka, Avgusta Skaberne, Florijana Skaberne, Marije Rozina in ned. Franceta, Viktorja, Paula in Minke Skaberne, dedičev po zamrli Mariji Marocutti, dovolila prostovoljna sodna dražba v zapuščino imenovane zapustnice slišajoče posestvo vl. št. 125 in 126 kat. obč. Češnovk obstoječe iz parc. št. 1113 gozd v površju 2 oralov 999□ sež., in parc. štey. 1112 pašnik v površju 1198□ sežnjev, ter cenjene na 450 gld. in se v to syrho priredil narok na

dné 27. aprila 1896

ob 10. uri dopoldne pri tem sodišču št. 1. s pristavkom, da se bode imenovano posestvo prodalo le za ali nad sodno ceno 450 gld. in da mora vsak dražbenik pred ponudbo 10% varščino na roke licitacijskega komisarja položiti.

Dražbeni pogoji so vsaki dan med uradnimi urami na vpogled.

(94)

C. kr. okrajno sodišče v Trebnjem,

dné 7. aprila 1896.

Oklic

prostovoljne dražbe zemljišč.

C. kr. okrajno sodišče v Mokronogu naznanja: Veleslavno c. kr. okrožno sodišče v Novem mestu je s sklepom z dné 24. marca 1896, št. 405, prostovoljno prodajo posestev radi zapravljivosti preklcanega Janeza Pirmana iz Dobruške vasi, vlož. št. 33, kat. obč. Dobrava in vložna št. 8, kat. obč. Meršečna vas, vsled prošnje lastnikovega skrbnika odobrilo, in se boče

jayna prostovoljna dražba imenovanih posestev dné 25. aprila 1896 od 10. ure naprej, na lici zemljišč v Dobruški vasi, vršila.

Zidana hiša s zidanim živinskim hlevom, kozolcem, kovačnico in vrtom v Dobruški vasi izklicala se boče za	800 gld.
travnik parcela št. 360 s površjem 1020 □ ⁰	
s držečim se gozdom parc št. 361 s površjem 516 □ ⁰	50 "
vinograda parcele št. 1217 in 1218 s površjem 831 □ ⁰	70 "
njiva parc. št. 786 s površjem 774 □ ⁰	180 "
njiva parc. št. 889 s površjem 728 □ ⁰	130 "
gozdna parc. št. 801	20 "
njiva parc. št. 571 s površjem 623 □ ⁰	125 "
gozdna parcela št. 549	50 "

Zemljišča, katera so vsakega zemljiškega bremena prosta, oddala se bodo le za vzklicano ceno, oziroma proti najvišji ponudbi.

Vsaki dražitelj ima polovico skupila pri dražbi, drugo polovico pa po preteku pol leta po dražbi plačati. Nadskrbstvena oblast pridržuje si pravico, dražbo v osmih dneh odobriti ali ovreči.

Daljni dražbeni uveti se bodo pri dražbi objavili. (98) Mokronog, dné 31. marca 1896.

Graščinsko oskrbnništvo v Pleterjah

prodalo boče

v saboto dné 18. t. m.

letošnjo košnjo,

in sicer na travnikih v Pleterjah ob 9. uri zjutraj, na travnikih na Golem pa ob 2¹/₂ uri popoldne. K tej dražbi se kupoželjni uljudno vabijo. (96)

Küssel in Končán,

poleg okrožnega sodišča v Novem mestu

priporočata slay. občinstvu v mestu in okolici špecerijsko blago kakor: moko, kavo, sladkor, olje, riž itd.; vsakovrstno blago za obleke, izgotovljene srajce in lepe kravate. Železninsko blago: žage, ključavnice, verige, žeblje, lopate, sekire itd.

Kupujeva tudi vse deželne pridelke n. pr.: konoplje, kimel, jajca, maslo, tudi staro železo, kufer, mesing, svinc in kosti.

Jajca za valenje

od pravih Brahma kokoši po 15 kr. Od črnih holandskih kokoši z veliko, belo čopo po 25 kr. Od Houdanskih po 25 kr. Od pravih štajarskih kokoši po 10 kr. Od srebrnopadovanskih po 30 kr. Od Langshans-ovih po 30 kr. Od purjih po 30 kr. Od srebrno-Wyandottes-kih po 30 kr. Od italijanskih po 30 kr. Od malih po 30 kr. Od kitajskih po 25 kr. Od sedmograjskih, golovratnih po 20 kr. Od Dorkings-ovih po 25 kr. Od Yokohamskih po 50 kr. Od Emdenskih velikanskih gosij po 1 gld. Od Pekinških rac po 20 kr. Od velikih štajarskih rac po 20 kr.

Jajca, ki jih razpošiljam, so vsa čistega plemena, bila so uže večkrat premovana, in popolnoma jamčim za pravo in čisto pleme.

Max Pauly,

(86-1)

Köflach (Stajarsko).

Učenca,

kateri je vsaj prvo gimnazijo dovršil, se sprejme v neko manufakturno prodajalno v Novem mestu v poduk. — Na ustmena vprašanja pové opravništvo „Dol. Novic“. (92)

Kovaškega pomočnika,

kateri mora biti pošten in dobro izurjen ter

dva hlapca k konjem

vspréjme proti dobrem plačilu Janez Zurec na Dvoru pri Žužemperku. (87-2)

Kathreiner
KNEIPPOVA SLADNA KAVA

je kot
primes k bobovi kavi
edino zdrava
kavina pijača.

Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.

Svarilo! Zaradi ničvrednih ponarejenih izdelkov je treba paziti na izvirne zavoje z imenom:

Kathreiner

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzel poleg Organčeve gostilne v Kandiji tudi tako zvano

Drakslerjevo gostilno

v Novem mestu poleg Narodnega doma. V obeh gostilnah točil bom več vrst istrijska in tudi najbolja domača vina. Tudi z dobro kuhinjo bom sl. občinstvu fino postregel ter se priporočam v obilni obisk.

(88-2)

Anton Jakac.

BILANCA

posojilnice v Črnomlji, registrovane zadruge z neomejeno zavezo,
za ednajsto upravno leto 1895.

Aktiva	gld.	kr.	Pasiva	gld.	kr.
Inventar	269	—	Zadružnikom 1773 deležev po 2 gld.	3546	—
Dana posojila	224514	55	Hranilne vloge . . . . . 212098 gld. 76 kr. }	220631	86
Zaostale obresti	2121	81	Kapitalizovane obresti . . . . . 8533 " 10 " }	2145	71
Še nepovrnjeni prehodni zneski	254	44	Predplačane obresti za 1896	664	38
Vrednost tiskovin (knjižic, menjic, dolžnih pisem)	19	82	Nevzdignene dividende	100	—
Gotovina 31. decembra 1895	1893	66	Še nevzdignena podpora za cerkev sv. Duha v Črnomlji	164	—
			Vstopnina za rezervni zaklad	1821	33
			Čisti dobiček		
Skupaj	229073	28	Skupaj	229073	28

Dohodki: 129784 gld. 69 kr. Izdatki: 129637 gld 58 kr. Skupni promet: 259422 gld. 27 kr.

(90)

Rezervni zaklad ima 10610 gld. 23 kr.

Račun zadružnikov.

Koncem 1894 bilo je zadružnikov	974
Leta 1895 jih je pristopilo	82
Skupaj	1056
Leta 1895 jih je izstopilo	13
Koncem 1895 bilo je zadružnikov	1043

1043 zadružnikov ima	1646 deležev po 2 gld.	3292 gld.
13 l. 1895 izstopivših zadružnikov ima	108 " " " "	216 "
15 v prejšnjih letih izstop. zadružnikov ima	19 " " " "	38 "
Skupaj	1773 deležev po 2 gld.	3546 gld.

Račun deležev.

Karol Müller l. r.,
odbornik.

Ivan Puhek l. r.,
računskega pregledovalca namestnik.

Anton Jeršinović l. r.,
ravnatelj.

August Kunc l. r.,
odbornik.

Martin Malnerič l. r.,
odbornik.

Franc Šetina l. r.,
računski pregledovalec.

NAZNANLO.

Podpisani vsojam si slavnemu občinstvu naznati, da sprejemam vsa k

 mizarškemu obrtnu spadajoča dela,

katera dobro in točno ter po najnižji ceni izvršujem, za kar tudi eno leto jamčim.

Jernej Sitar.

(83—2)

v Šmihelu pri Novem mestu št. 18.

V vsakem delu dobro izurjenega

kovaškega pomočnika in učenca,

kateri ima veselje do kovaškega posla, vsprejme

Peter Gorjupič,

(97—2)

kovač v Kandiji pri Novem mestu.

Na prodaj je

po prav nizki ceni

pri Fr. Kastelicu v Kandiji pri Nov. mestu:

**Železna štacunska vrata,
okno**

s kamnitimi bangerji
in

notranja vrata s steklom.

(91—1)

Prodaj hiše

v Črnomlji z lepimi vrtni in vodnjakom. — Ponudbe sprejemam vsaki čas.

(74—3)

Anton Jeršinović.

Dva stanovanja

sta v Novem mestu pri kapiteljnu hiš. št. 154 takoj za oddati.

(84—2)

Cajgaste hlače po 1 gld. 10 kr. i. t. d.

Cajgaste hlače po 1 gld. 10 kr. i. t. d.

Jakob Mikolič,

krojaški mojster, zaloga manufakturnega blaga in storjenih oblek v Novem mestu, se priporoča sl. občinstvu, sosebno preč. duhovščini in gg. uradnikom v izdelovanje oblek in uniform, katere vestno po naj-novejšem kroju in nizki ceni izdeluje. Nadalje priporoča svojo bogato zalogo posebno lepega suknja (štofov) in storjenih oblek po prav nizki ceni. Gg. dijakom izdeluje obleke fino ter jim daje popust. 75—3)

Cajgaste hlače po 1 gld. 10 kr. i. t. d.

Cajgaste hlače po 1 gld. 10 kr. i. t. d.